

กุหลาบ เป็นไม้ดอกในวงศ์ Rosaceae มีถิ่นกำเนิดในหลากหลายประเทศ มีมากมายหลายพันธุ์ หลายสีแตกต่างกันไปตามพันธุ์ มีกลิ่นหอมออกดอกตลอดปี เป็นพืชที่สามารถปลูกได้ทั่วไป ชอบอากาศค่อนข้างเย็น โดยอุณหภูมิกลางวันประมาณ 20 - 25 องศาเซลเซียส กลางคืน 15 - 18 องศาเซลเซียส ดินที่เป็นกรดเล็กน้อยจะเหมาะสมกับการปลูก กุหลาบเป็นพืชที่นำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น นำไปเป็นไม้กระถางประดับ ไม้ประดับสวน ไม้ตัดดอกที่มีราคาดี นำกลีบดอกไปสกัดเอาน้ำมันหอมระเหย หรือทำดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น ประเทศไทยมีการปลูกกุหลาบมานาน เดิมปลูกเพื่อประดับตามบ้าน ต่อมาความนิยมมีมากขึ้นจึงเกิดการปลูกเป็นการค้า มีการนำเข้าพันธุ์กุหลาบจากต่างประเทศมาปลูกมากขึ้นเรื่อย ๆ พื้นที่ปลูกกุหลาบตัดดอกส่วนใหญ่ ได้แก่ จังหวัดตาก เชียงใหม่ เชียงราย เป็นต้น โดยเฉพาะที่พบพระ จังหวัดตาก จัดได้ว่าเป็นแหล่งปลูกกุหลาบตัดดอกที่สำคัญของประเทศไทยแห่งหนึ่งในปัจจุบัน ตลาดขายส่งและขายปลีกกุหลาบปากคลองตลาด ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ของประเทศก็อาศัยผลผลิตจากพบพระ จ.ตาก เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาสำคัญของการปลูกกุหลาบที่สำคัญอย่างหนึ่งได้แก่ การเกิดโรคระบาดทำความเสียหายแก่ธุรกิจการค้ากุหลาบอย่างมาก สาเหตุโรครมีหลายชนิด โดยอาจเกิดจากเชื้อรา แบคทีเรีย ไวรัส ไล้เดือนฝอย สำหรับโรคที่มีสาเหตุเกิดจากเชื้อราที่สำคัญได้แก่ โรคใบจุดสีดำ โรคราน้ำค้าง และโรคราแป้ง

โรคเชื้อรา ของกุหลาบ

โรคใบจุดสีดำ (Black spot)

โรคใบจุดสีดำ เป็นโรคที่สำคัญสำหรับกุหลาบอย่างมาก มักพบเห็นระบาดทั่วไปตลอดปี โดยเฉพาะพบมากในฤดูฝน โรคใบจุดสีดำนี้สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Marssonina rosae* (Lib.) Died อาการที่พบในระยะแรกจะปรากฏแผลจุดสีน้ำตาลขนาดเล็ก 2 - 3 มม. ที่ด้านบนของใบ ต่อมาแผลขยายขนาดเกิดเป็นรูปกลมเป็นวงซ้อนกันเป็นชั้น ขนาดแผลอยู่ระหว่างเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5 - 1.0 ซม. อาจพบกลุ่มของเส้นใยเชื้อราและสปอร์ของเชื้อราสีดำกระจายอยู่บริเวณแผล เมื่อมีการระบาดรุนแรงแผลจะขยายใหญ่และมีปริมาณ

แผลเพิ่มมากขึ้น ทำให้ใบเหลือง เหง้ากรอบ และร่วง บางครั้งพบอาการทั้งใบก่อนการทิ้งใบปกติ

การแพร่ระบาด เชื้อราชนิดนี้สามารถแพร่ระบาดโดยสปอร์ของเชื้อราจะปลิวไปตามลม หรือกระเด็นไปขณะที่ถูกกระแทกโดยน้ำฝนหรือน้ำที่รด หรือติดไปกับแมลงต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการแพร่ระบาดคือช่วงที่มีความชื้นสูง 90 - 100 เปอร์เซ็นต์ และอุณหภูมิ 15 - 27 องศาเซลเซียส โดยเชื้อราชนิดนี้สามารถเข้าทำลายใบกุหลาบที่ยังอ่อนอายุ 6 - 14 วัน ได้ดี

การป้องกันกำจัด

1. ให้ทำการปรับระบบการให้น้ำไม่ให้ใบกุหลาบเปียกนานเกินกว่า 7 ชั่วโมง
2. ทำลายเศษซากพืชที่เป็นโรค โดยเอาออกจากแปลงปลูกและเผาทำลาย
3. การตัดแต่งกิ่งให้ถึงส่วนของเนื้อไม้ที่ยังดีอยู่ จะช่วยลดการอยู่ข้ามฤดูของเชื้อชนิดนี้ได้
4. เมื่อพบการระบาดของให้ทำการฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช ตามคำแนะนำของนักวิชาการโรคพืช
5. ปลูกกุหลาบพันธุ์ต้านทานโรค เช่น David Thompson, Coronado เป็นต้น
6. หลีกเลี่ยงพันธุ์อ่อนแอ เช่น Texas Wax, Ragged Robin เป็นต้น
7. การเลือกซื้อต้นพันธุ์ควรเลือกจากแหล่งที่ปลอดโรค

โรคราน้ำค้าง (Downy Mildew)

โรคราน้ำค้าง เป็นโรคที่มักพบบนใบ ใบอ่อน สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Peronospora sparsa* Berk. อาการเริ่มแรกจะเป็นแผลจุดข้ำสีเหลืองที่ผิวด้านบนของใบอ่อน ต่อมาแผลขยายขนาดเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ลักษณะแผลค่อนข้างเหลี่ยม ขอบแผลสีเหลือง ช่วงที่ความชื้นสูงอาจพบกลุ่มของเส้นใยและสปอร์ของเชื้อราบริเวณแผลส่วนใต้ใบ อาการรุนแรงเกิดแผลจำนวนมาก แผลลุกลามสู่ใบล่างและกระจายทั่วต้น ใบเกิดอาการบิดเบี้ยว ยอดอ่อนชะงักการเจริญเติบโต ใบยอดม้วนงอ เหี่ยวเหลือง และร่วงในที่สุด อาจพบอาการแผลสีน้ำตาลที่กิ่งและยอดอ่อน

เชื้อราสาเหตุนี้จะแพร่ระบาดโดยสปอร์พัดปลิวไปตามลม น้ำ แมลง และสามารถอยู่ข้ามฤดูได้โดยสร้างเส้นใยและสปอร์พรางตาอยู่ในชิ้นส่วนที่เป็นโรค สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเกิดโรค คืออุณหภูมิต่ำและความชื้นสูง โดยจะไม่พบการแพร่ระบาดเมื่อความชื้นลดลงต่ำกว่า 85 เปอร์เซ็นต์ และอุณหภูมิสูงกว่า 32 องศาเซลเซียส

การป้องกันกำจัด

1. ปลูกในลักษณะการวางผังแปลงให้มีการถ่ายเทอากาศดี และได้รับแสงแดดอย่างพอเพียง เพื่อลดการสะสมความชื้นในแปลง และให้อุณหภูมิสูงกว่า 27 องศาเซลเซียส
2. จัดระบบการให้น้ำให้เหมาะสม
3. กำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรคออกนอกแปลงปลูก นำไปเผาหรือฝัง และทำความสะอาดแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ
4. ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชตามคำแนะนำของนักวิชาการโรคพืช

โรคราแป้ง (Powdery mildew)

โรคราแป้งเป็นโรคที่จะแพร่ระบาดในช่วงอุณหภูมิต่ำ โดยเฉพาะฤดูหนาว สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการแพร่ระบาดของโรคราแป้งคือช่วงกลางวันเย็น ความชื้นสูง อุณหภูมิของเวลากลางคืน 15.5 องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์ 90 - 99 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่เวลากลางวันอุ่นถึงร้อนอุณหภูมิ 26.7 องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์ 40 - 70 เปอร์เซ็นต์ อาการที่พบโรค ระยะแรกจะเกิดเป็นแผลจุดสีด่างบนผิวของใบ ต่อมาจะพบกลุ่มเส้นใยและสปอร์ของเชื้อราลักษณะคล้ายผงแป้งเกิดขึ้นเป็นหย่อม ๆ และขยายวงกระจายออกไป หากอาการรุนแรงจะพบผงแป้งบนก้านใบ กิ่ง ดอก ก้านดอก ใบอ่อน กลีบดอก และลำต้น ทำให้ใบบิดเบี้ยว เสียวรูปร่าง ใบเหลืองแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแห้งกรอบและร่วง โดยเฉพาะเชื้อราชนิดนี้สามารถเข้าทำลายกุหลาบได้ตั้งแต่ยังอายุน้อย หากเป็นรุนแรงจะทำให้เกิดการแคระแกร็น และถ้าเชื้อเข้าทำลายตา จะทำให้ไม่สามารถแตกกิ่งแตกยอดได้

การป้องกันกำจัด

1. ตัดแต่งกิ่ง ใบ ส่วนที่เป็นโรค เพื่อให้ทรงต้นโปร่ง
2. ไม่ให้น้ำและจนใบเปียกโชกในช่วงเย็นโดยเฉพาะพลบค่ำ
3. ระยะห่างระหว่างต้นไม่ควรชิดจนเกินไป ในกุหลาบโต ทรงพุ่มควรห่างกัน 3 - 4 ฟุต

4. ทำลายเศษซากพืชที่เป็นโรค
5. ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช ตามคำแนะนำของนักวิชาการโรคพืช

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มวิทยาโมโค สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร โทร. 0-2579-5581

